

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
7 oktober 2022

Ons kenmerk
4258647

nota

over "kwaliteit in de beleidsvoorbereiding: IAK wordt
Beleidskompas"

1. Aanleiding

Om de Kamer te informeren over de voortgang van de IAK-herziening ligt een conceptkamerbrief voor. Deze leggen wij aan u voor ter instemming.

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met agendering van de voorliggende kamerbrief in de ministerraad van 14 oktober 2022.

3. Kernpunten

De Kamerbrief schetst de voortgang van de IAK-herziening. Belangrijk hierbij zijn:

- We stellen voor dat het IAK bij de lancering in de eerste helft 2023 een nieuwe naam krijgt, te weten: "Beleidskompas";
- Het Beleidskompas is de centrale werkwijze voor beleidsmakers in de beleidsvoorbereiding en vervangt het IAK. Via vijf opeenvolgende vragen en een centrale terugkerende vraag vestigt het Beleidskompas de aandacht op de analyse stappen en relevante kwaliteitseisen (zoals doenvermogen en uitvoerbaarheid) die vereist zijn voor een gedegen beleidsvoorbereiding;
- Het Beleidskompas wordt bekend gemaakt en verspreid via een vernieuwde website en een (digitaal) leeraanbod en wordt officieel gelanceerd op de eerste "Dag van het Beleid";
- In de Kamerbrief vragen we ook aandacht voor de rol van de politiek. We bieden aan de TK een technische kamerbriefing aan na de lancering van het Beleidskompas;
- Ook wordt in de brief de samenhang tussen de IAK-herziening en aanpalende trajecten zoals Werk aan Uitvoering (WAU) geschetst die allen tot doel hebben de beleidskwaliteit te versterken.

4. Toelichting*

Totstandkoming brief

- De brief is een uitkomst van een interdepartementaal traject waarin is gekeken op welke wijze het IAK herzien kan worden, zodanig dat het beter wordt toegepast in de beleidsvoorbereiding.
- De brief is tot stand gekomen in de speciaal hiervoor ingerichte herzieningsgremia, en daarna afgestemd in onder meer het IOWJZ, IOFEZ, ACU en SGO.

- We ervaren een breed draagvlak voor de ingezette koers.

Implementatie van het Beleidskompas

- De eerste "Dag van het Beleid" wordt naar verwachting voorjaar 2023 (voorlopige datum) georganiseerd met als doel beleidsmakers van alle ministeries bij elkaar te brengen om hen te inspireren en verrijken om beter beleid te maken. De dag heeft de vorm van een congres met een plenair gedeelte, verschillende deelsessies en ruimte om te netwerken.
- Het herzieningsteam heeft richtlijnen opgesteld voor de implementatie van het beleidskompas binnen alle departementen. Deze richtlijnen hebben als doel dat binnen elk departement voldoende ondersteuning en sturing aanwezig is voor de toepassing van het Beleidskompas.

-

4.1 Politieke context

De kwaliteit van wetgeving en beleid en alle acties om die te versterken zijn onderwerp van gesprek in debatten in de Eerste en Tweede Kamer en in verschillende aangekondigde brieven; en ook in de jaarverslagen van verschillende partijen waar een reactie op gegeven moet worden. We noemen er een aantal:

- Debat over de Staat van de Rechtsstaat in de EK op 31 mei jl., met vervolg eind juni (o.a. over Venetiëcommissie n.a.v. toeslagenaffaire);
- Brief over de inventarisatie hardvochtigheden, menselijke maat en een nieuw perspectief op hardheidsclausules (BZK coördineert);
- Brief inzake prioriteiten en mijlpalen van het programmabureau Werk aan Uitvoering (SZW, afgestemd met brief hierboven);
- Jaarverslag Raad voor de rechtspraak (o.a. buikpijndossiers "waar onrecht op de loer ligt");
- Kabinetsreactie op de evaluatie 'Eerste ervaringen met de Strategische Evaluatie Agenda' voordat afzonderlijke commissies hierover met de bewindspersonen in gesprek gaan (Fin coördineert);
- Jaarverslag Nationale Ombudsman (o.a. "maatwerk is geen oplossing voor slecht beleid").
- De Minister voor Rechtsbescherming is begonnen met zijn ronde aan collega-bewindspersonen: afgelopen mei sprak hij met Carola Schouten, die o.a. Werk aan Uitvoering in haar pakket heeft. De ministers hebben besproken dat versterking van kwaliteit van beleid en regelgeving een gezamenlijke opgave is. Verzoek van de bewindspersonen was o.a. ervoor te zorgen dat IAK en WaU binnen het hele kabinet landen, bijvoorbeeld via de ministeriële commissie uitvoering. Dit pakken we op met het WaU-bureau.
- De Afdeling advisering van de Raad van State is ook bezig om haar kader te herzien. Onderkend wordt door de RvS en door ons dat we elkaar in beide trajecten goed kunnen versterken.
- Het Beleidskompas moet beter dan het IAK een hulpmiddel worden voor het maken van goed beleid. Van belang is daarbij ook dat in dat hulpmiddel ook voldoende wordt verwezen naar andere trajecten en instrumenten, zodat de beleidsmedewerker goed wordt ondersteund in zijn werk.

4.2 Financiële overwegingen

Er zijn in 2021 financiële middelen beschikbaar gesteld voor de uitwerking van de IAK-herziening – € 1 miljoen structureel. De voorliggende brief bevat geen voorstellen die nieuwe budgettaire gevolgen hebben.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
7 oktober 2022

Ons kenmerk
4258647

- **4.3 Juridische overwegingen**

N.v.t.

- **4.4 Krachtenveld**

De brief is tot stand gekomen in de speciaal hiervoor ingerichte herzieningsgremia waarbij naast interdepartementale inzet ook betrokkenheid was vanuit uitvoeringsorganisaties binnen het rijk, en daarna afgestemd in onder meer het IOWJZ, IOFEZ, ACU en SGO.

- We ervaren een breed draagvlak voor de ingezette koers.
-

- **4.5 Strategie**

N.v.t.

- **4.6 Uitvoering**

Om het gebruik van het Beleidskompas binnen departementen te ondersteunen worden de volgende maatregelen in gang gezet:

- De website (www.beleidskompas) wordt opnieuw gebruiksvriendelijk ingericht door de vernieuwde inhoud met behulp van visuele en digitale hulpmiddelen te presenteren.
- Via een interactieve infographic wordt het voor de gebruiker overzichtelijk duidelijk welke vragen in het beleidsproces relevant zijn en op welke manier en waar de gebruiker er meer informatie over kan vinden. We bieden naast de vragen o.a. ook pagina's aan met Q&A's, best practises en contactinformatie.
- Er wordt onderzocht bij de beleidsmedewerker of er behoefte is om het primaire proces van het Beleidskompas in zijn geheel digitaal moet worden ondersteund inclusief dataopslag.
- De e-learnings bieden de mogelijkheid om tijd en plaats onafhankelijk te leren (zelfstudie), maar ook om (delen ervan) te gebruiken in klassikale leeractiviteiten. Ze leiden gebruikers op een eenvoudige en speelse manier door de belangrijkste aspecten van het Beleidskompas.
- Collega's met meer ervaring met beleidsvorming in het algemeen en het Beleidskompas in het bijzonder helpen de beleidsmedewerker met raad en daad. Daarnaast zorgen zij onder meer voor promotie van het gebruik van het Beleidskompas en brengen zo nodig verbeteringen aan.

- **4.7 Implementatie**

Met de Kamerbrief informeren wij de Kamer over de ontwikkelingen rondom de IAK-herziening.

- Met de organisatie van de "Dag van het Beleid" in 2023 wordt er rijksbreed aandacht gevraagd voor het Beleidskompas en het toepassen daarvan.

- **4.8 Communicatie**

Wat zijn de beslissingen die hiervoor zijn voorgelegd aan de bewindspersoon? Wat waren daarbij de alternatieven, overwegingen, risico's en relevante feiten?

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
7 oktober 2022

Ons kenmerk
4258647

- In de brief van de voorgaande Minister voor Rechtsbescherming over de versterking van de kwaliteit van beleid en wetgeving van 25 juni 2021 (Kamerstukken II, 35 570 VI, nr. 115 is aangekondigd dat het kabinet werkt aan een vernieuwing van het IAK om te zorgen dat departementen dit instrument beter, op het juiste moment en consequenter toepassen, met name in de beleidsvoorbereiding.
- Eind 2021 is er een voortgangsrapportage aan de Tweede Kamer gestuurd. De Minister voor Rechtsbescherming is voorafgaand aan de voortgangsrapportage geïnformeerd middels onderstaande nota d.d. 29 november 2021.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector Juridische Zaken en Wetgevingsbeleid

Datum
7 oktober 2022

Ons kenmerk
4258647

Doel nota (d.d. 29 november 2021)

- Uw instemming te vragen voor het verzenden van bijgevoegde brief aan de Tweede Kamer.

Toelichting

Achtergrond brief

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (hierna: het IAK) biedt structuur bij het maken van goed beleid en goede regelgeving. In de brief van 25 juni 2021 van de vorige Minister voor Rechtsbescherming over de versterking van de kwaliteit van beleid en wetgeving is aangekondigd dat de Tweede Kamer in het najaar van dit jaar wordt geïnformeerd over de herziening van het IAK. Bijgaande brief geeft invulling aan die toezegging.

De brief is afgestemd in de stuurgroep van de herziening IAK (o.l.v. de pSG van JenV). DCOM heeft meegelezen met de brief.

Stand van zaken herziening

De herziening wordt vormgegeven in een interdepartementaal traject, waar het SGO de opdrachtgever van is. Er is een interdepartementale stuurgroep en – werkgroep.

De afgelopen tijd is met veel disciplines binnen de overheid vooral nagedacht over de vraag wat er moet gebeuren om het probleem van het IAK (het wordt te weinig toegepast) aan te pakken. Aan de hand van de opbrengsten van deze fase wordt in vijf deelprojecten de herziening de komende tijd verder vormgegeven. De deelprojecten worden ook in de brief genoemd.

Afgelopen zomer is het SGO geïnformeerd over de stand van zaken van de herziening. Het SGO miste in de plannen de verbinding met andere trajecten die, onder meer naar aanleiding van de toeslagenaffaire, zijn gestart en deels een overlappend doel hebben (vergroten van de beleidskwaliteit). Door die (terechte) oproep van het SGO is meer aansluiting gezocht bij die lopende initiatieven. Het SGO zal naar verwachting opnieuw worden geïnformeerd begin 2022, wanneer de uitwerking in een verder gevorderd stadium is. De Tweede Kamer zal dan ook uitgebreider geïnformeerd kunnen worden over de verdere uitwerking.

Politiek-bestuurlijke context

- Naast de passage in de Kamerbrief over versterking van de kwaliteit van beleid en wetgeving in juni 2021 (zie hiervoor) is de Tweede Kamer meermaals geïnformeerd over de herziening, bijvoorbeeld bij gelegenheid

van de voortgangsrapportage regeldruk (EZK) of de voortgang van de Operatie inzicht in kwaliteit (FIN).

- In de kabinetsreactie op de toeslagenaffaire is het volgende gemeld over het gebruik van het IAK: "Daartoe zal het kabinet beter gebruik maken van het Integraal Afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK) waarin alle kwaliteitseisen voor beleid en wetgeving zijn opgenomen."
- In het kader van het versterken van de artikel 3.1 van de Comptabiliteitswet 2016, dat de onderbouwing van voorstellen die aan de Tweede Kamer worden gezonden borgt, is onlangs een brief aan de Tweede Kamer gezonden waarin een kader wordt gepresenteerd dat de herkenbaarheid en vindbaarheid van de eisen van de Comptabiliteitswet 2016 vergroot. In de brief wordt ook gerefereerd aan de herziening van het IAK. In de bijgevoegde brief wordt ook verwezen naar de brief van FIN.
- De door de OESO gepubliceerde Regulatory Policy Outlook 2021¹ onderstreept het belang van een beter gebruik van het IAK in het Nederlandse beleid- en wetgevingsproces. Met het ingeslagen pad van de herziening komen we ook tegemoet aan de aanbevelingen van de OESO.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Juridische Zaken en
Wetgevingsbeleid

Datum
7 oktober 2022

Ons kenmerk
4258647

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

- N.v.t.

¹ <https://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/oecd-regulatory-policy-outlook-2021-38b0fdb1-en.htm> en <https://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/netherlands-country-profile-regulatory-policy-2021.pdf>.